



Miksi nuorisotyöntekijän ammattiosaamista tarvitaan koululla?

Maija Lanas 3.10.2017

Oulun yliopisto

- Nuorisotyöllä on paljon annettavaa kouluun. Mitä?
- Uusille toimijoille ei kuitenkaan välttämättä löydy paikkoja koulussa. Miksi?

Uusia toimijoita on tulossa kouluun

- Yritykset?
- Tutkimus?
- Järjestöt?
- Vanhemmat?
- Nuorisotyö?
- Muu moniammatillinen yhteistyö?

Kenelle kuuluu paikka koulussa?

Millainen paikka kenellekin?

Opettajat kuormittuvat työssään

- Etenkin aloittavat opettajat kuormittuvat
 - Monipuolinen työnkuva
 - Koulutus ei vastaa kaikkiin käytännön haasteisiin
 - Tukirakenteiden sattumanvaraisuus
 - Perehdytyksen puute
 - Yksinäisyys
 - Piilevä vaatimus täydellisyydestä
- Voi johtaa hyvien opettajien lähtöön alalta
- Voi johtaa ongelmalliseen toimintakulttuuriin ja käytänteiden jähmettymiseen

Nuorisotyön asiantuntijuus kouluun

Nuorisotyöntekijöillä on uutta, tarpeellista asiantuntijuutta

- Haastavien aiheiden tarkasteleminen uusista näkökulmista
- Uusien ratkaisujen pohtiminen kouluarjen haasteisiin
- Uusien kysymysten kysyminen arjesta
- Ennakoiva työskentely
- Koulu-vapaa-aika -rajan ylittäminen

(nuorisotyön tehtävä ei ole tukea opettajia työssään, vaan nuoria elämässään. Silti työ voi tukea opettajienkin työtä.)

Nuorisotyö koulussa/ koulu- nuorisotyö

- Nuorisotyö koululla vai koulunuorisotyö?
- Nuorisotyö tukena koulun tavoitteisiin pyrkimisessä, vai koulu paikkana nuorisotyön tavoitteisiin pyrkimiselle?
- Tavoitteissa ei välttämättä ole lainkaan eroa
- Onko eroa nuorisotyön roolissa, liikkumatilassa, yhteistyön tavoissa, keinoissa ja näkyvyydessä?

Nuorisotyö koulussa

- ”nuorisotyön läsnäolo ja toimiminen koulun arjessa lisäävät nuorisotyön vaikuttavuutta, mahdollistavat matalan kynnyksen tuen ja ehkäisevän työn nuorten eri kasvuympäristöissä sekä edistävät kasvatuskumppanuutta ja monialaista yhteistyötä. Nuorisotyöntekijän toimiminen useammassa toimintaympäristössä edesauttaa nuoriin tutustumista, luottamuksen syntymistä sekä kokonaisvaltaista tukemista. Nuorisotyötä tehdään – ja tullaan tekemään myös koulussa – siellä missä nuoretkin ovat.”

(Kolehmainen & Lahtinen 2014. Nuorisotyötä koulussa, yhteisen toimintakulttuurin kehittäminen.)

Riittävästi tilaa ja mahdollisuuksia nuorisotyölle

Heikko

- Irrallista koulun muusta arjesta
- Nähdään viihdyttämisenä
- Tavoitteet ovat muiden kuin nuorisotyön asiantuntijoiden asettamia

Vahva

- Nuorisotyöntekijä voi auttaa paitsi nuorta arjessaan, myös koulua yhteisönä kehittymään sellaiseksi, että se tunnistaa ja vastaa nuorten arjen haasteisiin entistä paremmin.

- Minkä perusteella yhteistyötä rakennetaan? Mikä on yhteinen pohja?
→ koulussa: ops.

→ Ops
määrittää,
mitä koulussa
tehdään
kouluaikana

- "Opetussuunnitelman perusteiden tehtävänä on tukea ja ohjata opetuksen järjestämistä ja koulutyötä sekä edistää yhtenäisen perusopetuksen yhdenvertaista toteutumista. Perusopetus on opetuksen ja kasvatuksen kokonaisuus, jossa eri osa-alueiden tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan."
- luo yhteisen perustan ja suunnan päivittäiselle koulutyölle.
- linjaa opetuksen järjestäjän toimintaa sekä koulujen työtä.
- liittää koulujen toiminnan muuhun paikalliseen toimintaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi.

(http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf)

Suomen valtakunnallinen ops mahdollistaa laaja-alaisen ja syvällisen moniammatillisen yhteistyön.

(ops on kansainvälisesti verrattuna erittäin tilaa-antava)

Uusille toimijoille voi kuitenkin olla haastavaa löytää mielekkäitä paikkoja koulun arjessa.

Miksi uusille toimijoille ei löydy paikkoja?

2 selitystä:

1. Historiallisesti vakiintuneet toimintakulttuuri ja käytänteet
2. Huoli, että valta siirtyy opettaja-asiantuntijoilta muille tahoille, ja vastuu jää opettajille.

1. Historiallisesti vakiintuneet toiminta-kulttuuri ja käytänteet

- "ovet kiinni -kulttuuri"
 - Koulun arkkitehtuuri
- Vanhat käytänteet eivät perustu ajatukselle koulusta yhteisönä
- uudelleenkirjoittaminen tapahtuu ruohonjuuritasolla ja vaatii aikaa, voimia sekä keskittymistä

2. Huoli, että valta siirtyy opettaja-asiiantuntijoilta muille tahoille ja vastuu jää opettajille

- esim. kuntapäätäjille, joilla voi olla korkealentoisia tavoitteita, mutta ei käsitystä arjesta?
 - Talouselämälle, jolla voi olla eri arvot?
 - Muille toimijoille, jotka voivat viedä oppilaiden rajallista huomiota?
 - ”opettajien pitäisi...”-puhe haasteiden ilmetessä.
-
- Koordinoinnin kuormittavuus



Kuinka kehittää arjessa keinoja työskennellä kohti yhteisiä tavoitteita

Nuorisotyö on tuotava selkeäksi osaksi kasvuyhteisöä (eli koulua)

- Koulunuorisotyö on aktiivisesti rakennettava osaksi opsissa määriteltävää kehystä.
- Koulunuorisotyön tavoite pitää määritellä suhteessa koko kasvuyhteisöön, yhdessä.
- Tässä työssä on tunnistettava kulttuuriset/historialliset ilmiöt. Näitä ei voi vain ohittaa.

Koulun tehtävät

Opetus- ja kasvatustehtävä:

- oppilaan monipuolinen osaaminen,
- positiivinen identiteetti, kehitys ja hyvinvointi
- osallisuus, kestävä elämäntapa ja kasvu demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä ihmisoikeuksien tuntemista, kunnioittamista ja puolustamista.

Kulttuuritehtävä:

- edistää monipuolista kulttuurista osaamista ja kulttuuriperinnön arvostamista
- tukea oppilaita oman kulttuuri-identiteetin ja kulttuurisen pääoman rakentamisessa.

Yhteiskunnallinen tehtävä:

- edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta

Tulevaisuustehtävä:

- koulussa opitaan kohtaamaan muutostarpeita avoimesti, arvioimaan niitä kriittisesti ja ottamaan vastuuta tulevaisuutta rakentavista valinnoista. (POPS 2014, 18.)



Mitä uutta koulunuorisotyö voi tarjota näiden tehtävien monipuoliseksi toteuttamiseksi?

Esimerkki

Opetus- ja kasvatustehtävä:

- oppilaan monipuolinen osaaminen,
- **positiivinen identiteetti, kehitys ja hyvinvointi**
- osallisuus, kestävä elämäntapa ja kasvu demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä ihmisoikeuksien tuntemista, kunnioittamista ja puolustamista.

Kulttuuritehtävä:

- edistää monipuolista kulttuurista osaamista ja kulttuuriperinnön arvostamista
- tukea oppilaita oman kulttuuri-identiteetin ja kulttuurisen pääoman rakentamisessa.

Yhteiskunnallinen tehtävä:

- edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta

Tulevaisuustehtävä:

- koulussa opitaan kohtaamaan muutostarpeita avoimesti, arvioimaan niitä kriittisesti ja ottamaan vastuuta tulevaisuutta rakentavista valinnoista. (POPS 2014, 18.)

Esimerkki: Hyvinvointia tukeva työ

- Yhtenäisperuskoulussa kaikki yhteiskunnalliset ilmiöt (esim. henkisen tai fyysisen hyvinvoinnin puute) tulevat näkyviin
- Niitä on käsiteltävä koulussa (myös oppilaiden kanssa)
- ~~Miten nuorisotyöntekijä voi tukea oppilaan hyvinvointia koulussa~~
- Miten nuorisotyön asiantuntijuus auttaa kehittämään uusia keinoja tukea **kasvuyhteisönä** hyvinvointia
 - hyvinvoinnin puutteiden ennaltaehkäisy, ei oireiden hoitaminen

- Paikkoja ei ole valmiina, ne on tehtävä
- Tekeminen edellyttää luottamista ja jopa hieman heittäytymistä

- Kun nuorisotyö tulee kouluun, myös koulu kasvuyhteisönä muokkautuu
- nuorisotyötä ei sellaisenaan mahduteta kouluun niin, että molemmat säilyvät muuttumattomana.



Mitä jäi sanomatta/huomioimatta?